

ΠΡΟΣΟΜΟΙΩΣΗ ΑΠΟΛΥΤΗΡΙΩΝ ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ Γ ΤΑΞΗΣ

ΗΜΕΡΗΣΙΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ

ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ 24 ΑΠΡΙΛΙΟΥ 2009

**ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ: ΑΡΧΑΙΑ ΘΕΩΡΗΤΙΚΗΣ
ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗΣ**

Εκφωνήσεις:

Διδαγμένο κείμενο

Πλάτωνας Πρωταγόρας 323 A-E, 324 A-C

“Οτι μέν οὖν πάντ’ ἄνδρα...ὥς γε μοι φαίνεται

“Οτι μέν οὖν πάντ’ ἄνδρα εἰκότως ἀποδέχονται περὶ ταύτης τῆς ἀρετῆς σύμβουλον διὰ τό ἡγεῖσθαι παντί μετεῖναι αὐτῆς, ταῦτα λέγω· ὅτι δέ αὐτήν οὐ φύσει ἡγοῦνται εἶναι οὐδ’ ἀπὸ τοῦ αὐτομάτου, ἀλλὰ διδακτόν τε καὶ ἐξ ἐπιμελείας παραγίγνεσθαι ὥ ἂν παραγίγνηται, τοῦτό σοι μετὰ τοῦτο πειράσομαι ἀποδείξαι. Ὅσα γάρ ἡγοῦνται ἀλλήλους κακὰ ἔχειν ἄνθρωποι φύσει ἢ τύχῃ, οὐδεὶς θυμοῦται οὐδέ νουθετεῖ οὐδέ διδάσκει οὐδέ κολάζει τούς ταῦτα ἔχοντας, ἵνα μή τοιοῦτοι ᾖσιν, ἀλλ’ ἐλεοῦσιν· οἷον τούς αἰσχροὺς ἢ σμικροὺς ἢ ἀσθενεῖς τίς οὕτως ἀνόητος ὥστε τι τούτων ἐπιχειρεῖν ποιεῖν; Ταῦτα μέν γάρ οἶμαι ἴσασιν ὅτι φύσει τε καὶ τύχῃ τοῖς ἀνθρώποις γίγνεται, τά καλὰ καὶ τάναντία τούτοις· ὅσα δέ ἐξ ἐπιμελείας καὶ ἀσκήσεως καὶ διδαχῆς οἷονται γίγνεσθαι ἀγαθὰ ἀνθρώποις, ἐάν τις ταῦτα μή ἔχῃ, ἀλλὰ τάναντία τούτων κακὰ, ἐπὶ τούτοις που οἱ τε θυμοὶ γίνονται καὶ αἱ κολάσεις καὶ αἱ νουθετήσεις. Ὡν ἐστὶν ἓν καὶ ἡ ἀδικία καὶ ἡ ἀσέβεια καὶ συλλήβδην πᾶν τό ἐναντίον τῆς πολιτικῆς ἀρετῆς.

Ἐνθα δὴ πᾶς παντί θυμοῦται καὶ νουθετεῖ, δῆλον ὅτι ὡς ἐξ ἐπιμελείας καὶ μαθήσεως κτητῆς οὔσης. Εἰ γάρ ἐθέλεις ἐννοῆσαι τό κολάζειν, ὦ Σώκρατες, τοὺς ἀδικοῦντας τί ποτε δύναται, αὐτό σε διδάξει ὅτι οἱ γε ἄνθρωποι ἡγοῦνται παρασκευαστόν εἶναι ἀρετῇ. Οὐδεὶς γάρ κολάζει τοὺς ἀδικοῦντας πρὸς τούτῳ τὸν νοῦν ἔχων καὶ τούτου ἕνεκα, ὅτι ἠδίκησεν, ὅστις μὴ ὥσπερ θηρίον ἀλογίστως τιμωρεῖται· ὁ δέ μετὰ λόγου ἐπιχειρῶν κολάζειν οὐ τοῦ παρεληλυθότος ἕνεκα ἀδικήματος τιμωρεῖται-οὐ γάρ ἂν τό γε πραχθέν ἀγέννητον θεῖη-ἀλλὰ τοῦ μέλλοντος χάριν, ἵνα μὴ αὖθις ἀδικήσῃ μήτε αὐτός οὗτος μήτε ἄλλος ὁ τοῦτον ἰδὼν κολασθέντα. Καί τοιαύτην διάνοιαν ἔχων διανοεῖται παιδευτῇ εἶναι ἀρετῇ· ἀποτροπῆς γοῦν ἕνεκα κολάζειν. Ταύτην οὖν τὴν δόξαν πάντες ἔχουσιν ὅσοι περ τιμωροῦνται καὶ ἰδίᾳ καὶ δημοσίᾳ. Τιμωροῦνται δέ καὶ κολάζονται οἱ τε ἄλλοι ἄνθρωποι οὕς ἂν οἴωνται ἀδικεῖν, καὶ οὐχ ἥκιστα Ἀθηναῖοι οἱ σοὶ πολῖται· ὥστε κατὰ τοῦτον τὸν λόγον καὶ Ἀθηναῖοί εἰσι τῶν ἡγουμένων παρασκευαστόν εἶναι καὶ διδακτόν ἀρετῇ. Ὡς μὲν οὖν εἰκότως ἀποδέχονται οἱ σοὶ πολῖται καὶ χαλκῶς καὶ σκυτοτόμου συμβουλευόντος τά πολιτικά, καὶ ὅτι διδακτόν καὶ παρασκευαστόν ἡγοῦνται ἀρετῇ, ἀποδέδεικται σοι, ὦ Σώκρατες, ἱκανῶς, ὥς γέ μοι φαίνεται.

Παρατηρήσεις:

A. Από το κείμενο που σας δίνεται, να αποδώσετε στη νέα ελληνική το απόσπασμα : «**ὅσα δε ἐξ' ἐπιμελείας... τιμωρεῖται**».

Μονάδες 10

B. Να γράψετε τις απαντήσεις των παρακάτω ερωτήσεων.

B1. Με ποιους τρόπους (μέσα) είναι δυνατόν να καλλιεργηθεί η πολιτική αρετή στον άνθρωπο σύμφωνα με τον Πρωταγόρα; Ποια είναι η συμβολή των φορέων αγωγής;

Μονάδες 15

B2. Να καταγράψετε και να αξιολογήσετε τα επιχειρήματα με τα οποία ο Πρωταγόρας αποδεικνύει το διδακτό της αρετής.

Μονάδες 15

B3. Τι γνωρίζετε για το πρώτο ταξίδι του Πλάτωνα στη Σικελία;

Μονάδες 10

B4.α. Να εντοπίσετε στο αρχαίο κείμενο τα συνώνυμα των παρακάτω λέξεων: **φημί, γιγνώσκουσιν, φανερόν, ἀποδείκνυται.**

Μονάδες 4

β. βαλλιστικός, δείγμα, σχεδόν, θετικός, διόπτρα, τράπεζα: Για καθεμία από τις λέξεις που σας δίνονται να γράψετε και μία ετυμολογικώς συγγενή από το αρχαίο κείμενο.

Μονάδες 6

Αδίδακτο κείμενο: Ἰσοκράτους περί ἀντιδόσεως 217-219

Πρῶτον μὲν οὖν ὀρίσασθαι δεῖ τίνων ὀρεγόμενοι καὶ
τινος τυχεῖν βουλόμενοι τολμῶσί τινες ἀδικεῖν· ἦν γάρ
ταῦτα καλῶς περιλάβωμεν, ἄμεινον γνώσεσθε τὰς
αἰτίας τὰς καθ' ἡμῶν λεγομένας, εἴτ' ἀληθεῖς εἰσὶν εἴτε
ψευδεῖς. Ἐγὼ μὲν οὖν ἡδονῆς ἢ κέρδους ἢ τιμῆς ἔνεκα
φημί πάντα πάντα πράττειν· ἔξω γάρ τούτων οὐδεμίαν
ἐπιθυμίαν ὁρῶ τοῖς ἀνθρώποις ἐγγιγνομένην. Εἰ δὴ
ταῦθ' οὕτως ἔχει, λοιπὸν ἔστι σκέψασθαι, τί τούτων ἂν
ἡμῖν γίγνοιτο διαφθείρουσι τοὺς νεωτέρους. Πότερον
ἂν ἡσθεῖμεν ὁρῶντες ἢ καὶ πυνθανόμενοι πονηροὺς
αὐτοὺς ὄντας καὶ δοκοῦντας τοῖς συμπολιτευομένοις;
Καὶ τίς οὕτως ἐστὶν ἀναίσθητος, ὅστις οὐκ ἂν ἀλγήσειε
τοιαύτης διαβολῆς περὶ αὐτόν γιγνομένης; Ἀλλὰ μὴν
οὐδ' ἂν θαυμασθεῖμεν οὐδέ τιμῆς μεγάλης τύχοιμεν
τοιούτους τοὺς συνόντας ἀποπέμποντες, ἀλλὰ πολὺ ἂν
μᾶλλον καταφρονηθεῖμεν καὶ μισηθεῖμεν τῶν ταῖς
ἄλλαις πονηρίαις ἐνόχων ὄντων.

Λεξιλόγιο: περιλαμβάνω=εκθέτω

οἱ συνόντες= οἱ μαθητές

Παρατηρήσεις:

A. Να μεταφραστεί το κείμενο

Μονάδες 20

B1.α. Να γράψετε τους ζητούμενους τύπους:

τίνων: αιτιατική πληθυντικού του ίδιου γένους

ἄμεινον: το θετικό βαθμό του επιρρήματος

ἄληθεῖς: την ίδια πτώση στον άλλο αριθμό

κέρδους: τη δοτική πληθυντικού

ἀναίσθητος: την ονομαστική πληθυντικού του θηλυκού γένους

όντων: τη δοτική πληθυντικού του ουδέτερου γένους

Μονάδες 3

β. μεγάλης: να αντικαταστήσετε παραθετικά το επίθετο, διατηρώντας το γένος, την πτώση και τον αριθμό.

Μονάδες 2

γ. περιλάβωμεν, ἀλγήσεις, καταφρονηθεῖμεν: να γίνει εγκλιτική αντικατάσταση στο β' ενικό πρόσωπο, στο χρόνο που βρίσκονται τα ρήματα.

Μονάδες 3

δ. γνώσεσθε, σκέψασθαι, τύχοιμεν: να γράψετε τους αντίστοιχους τύπους στον ενεστώτα και τον παρακείμενο

Μονάδες 2

2.α. Να αναγνωρίσετε συντακτικά τις παρακάτω λέξεις: **τινός, ἐγγιγνομένην, ταῦθ' (α), σκέψασθαι, τῶν ὄντων.**

Μονάδες 5

β. γιγνομένης: να αναλύσετε τη μετοχή στην αντίστοιχη υποθετική πρόταση και να αναγνωρίσετε το είδος του υποθετικού λόγου.

Μονάδες 2

γ. «Καί τίς οὕτως ἐστίν ἀναίσθητος...περί αὐτόν γιγνομένης»: Να μετατρέψετε τον ευθύ λόγο σε πλάγιο με ρήμα εξάρτησης «οὗτος ἤρετο».

Μονάδες 3

Οδηγίες προς υποψηφίους

1. Στο τετράδιο να γράψετε μόνο τα προκαταρκτικά (ημερομηνία, εξεταζόμενο μάθημα). Να μην αντιγράψετε τα θέματα στο τετράδιο.
2. Να γράψετε το ονοματεπώνυμό σας στο πάνω μέρος των φωτοαντιγράφων, αμέσως μόλις σας παραδοθούν. Καμιά άλλη σημείωση δεν επιτρέπεται να γράψετε.
3. Κατά την αποχώρησή σας να παραδώσετε μαζί με το τετράδιο και τα φωτοαντίγραφα.
4. Να απαντήσετε στο τετράδιό σας σε όλα τα θέματα.
5. Να γράψετε τις απαντήσεις σας μόνο με μπλε ή μόνο με μαύρο στυλό.
6. Κάθε απάντηση επιστημονικά τεκμηριωμένη είναι αποδεκτή.
7. Διάρκεια εξέτασης: τρεις (3) ώρες μετά τη διανομή των φωτοαντιγράφων.
8. Χρόνος δυνατής αποχώρησης: μετά τη 10.30' πρωινή.

**ΚΑΛΗ ΕΠΙΤΥΧΙΑ
ΤΕΛΟΣ ΜΗΝΥΜΑΤΟΣ**